

**POSTANOWIENIE Z DNIA 22 MAJA 2003 R.
WZ 14/03**

Ze względu na to, że osoba, która wykonywała zawód sędziego lub prokuratora, nie może w ciągu dwóch lat od zaprzestania wykonywania tego zawodu wykonywać zawodu adwokata w okręgu tej izby adwokackiej, w której zajmowała powyższe stanowiska (art. 67 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058 ze zm.), środek odwoławczy wniesiony przez adwokata objętego wspomnianą karencją od orzeczenia sądu wydanego w tym okręgu, chociażby kierowany był do Sądu Najwyższego, należy uznać za pochodzący od osoby nieuprawnionej (art. 429 § 1 k.p.k.).

Przewodniczący: sędzia SN W. Błuś.

*Sędziowie SN: M. Pietruszyński, B. Rychlicki
(sprawozdawca).*

*Prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej: plk W.
Dubas.*

Sąd Najwyższy w sprawie Kazimierza J., podejrzanego o popełnienie przestępstw określonych w art. 228 § 3 i in. k.k., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 22 maja 2003 r. zażalenia podejrzanego oraz w związku z zażaleniem jego obrońcy adw. Artura J., na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 29 kwietnia 2003 r., w kwestii przedłużenia środka zapobiegawczego – tymczasowego aresztowania na podstawie art. 430 § 1 w zw. z art. 429 § 1, 437 § 1 k.p.k.

- 1) pozostawił zażalenie obrońcy podejrzanego adw. Artura J. bez rozpoznania,
- 2) nie uwzględnił zażalenia podejrzanego i zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy.

Z uzasadnienia:

Wojskowy Sąd Okręgowy w W., postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2003 r., na podstawie art. 263 § 2 k.p.k., przedłużył środek zapobiegawczy – tymczasowe aresztowanie wobec Kazimierza J., podejrzanego o popełnienie przestępstw określonych w art. 228 § 3 i in. k.k., do dnia 11 sierpnia 2003 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w W., uzasadniając swoje stanowisko, wywiódł, iż organy ścigania aktywnie prowadzą czynności procesowe o szerokim zakresie (przesłuchanie świadków, gromadzenie stosownej dokumentacji, zasięgnięcie opinii biegłych). Ze względu na szeroki zakres śledztwa, do wykonania pozostają jeszcze inne czynności procesowe w kontekście zarzucanego podejrzanemu czynu (pkt 2 stosownego postanowienia prokuratora o przedstawieniu zarzutów). Ponadto zważywszy, na „chwieżną postawę” podejrzanego, istnieje obawa, iż podejrzanym będzie nakłaniał do składania fałszywych zeznań bądź w inny sposób utrudniał postępowanie karne. Aktualna nadal jest przesłanka surowej kary grożącej podejrzanemu za zarzucane przestępstwa. W tej sytuacji, według oceny Wojskowego Sądu Okręgowego w W., tylko ten środek zapobiegawczy zabezpieczy prawidłowy tok postępowania, skoro

nie zaistniały uwarunkowania, o których mowa w art. 259 k.p.k.

Na postanowienie to zażalenie wniósł obrońca podejrzanego adw. Artur J. oraz podejrzany Kazimierz J.

Obrońca, zaskarżając postanowienie w całości, zarzucił, na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 3 k.p.k., błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść orzeczenia, polegający na uznaniu, iż nie zaistniały negatywne przesłanki określone w art. 259 k.p.k. w sytuacji, kiedy właściwa analiza materiału dowodowego, w szczególności zaświadczeń od lekarza psychiatry, w sposób jednoznaczny wskazuje na istnienie przesłanek negatywnych z art. 259 § 1 pkt 2 k.p.k. Ponadto, na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2, zarzucił rażąco obrazę art. 263 § 2 k.p.k., polegającą na przedłużeniu tymczasowego aresztowania, bez wykazania, jakie to szczególne okoliczności sprawy uniemożliwiły ukończenie postępowania przygotowawczego w terminie określonym w art. 263 § 1 k.p.k. Skarżący, na tych podstawach, wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia Wojskowego Sądu Okręgowego w W.

Z kolei podejrzany w zażaleniu sformułował oba zarzuty tożsame z tymi, które podniósł jego obrońca, a ponadto w uzupełnieniu zażalenia podniósł „zarzut obrazy art. 249 § 1 k.p.k., polegający na błędnym uznaniu, iż dopuścił się on zarzuconych mu czynów, gdy tymczasem w sprawie brak jest dowodów wskazujących na duże prawdopodobieństwo popełnienia tych czynów; zarzut obrazy art. 309 § 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 263 § 2 k.p.k., polegający na przedłużeniu okresu trwania tymczasowego aresztowania do dnia 11 sierpnia 2003 r., tj. ponad okres trwania śledztwa, które od dnia 18 lutego 2003 r. nie zostało przedłużone. W sytuacji gdy w aktach głównych sprawy nie było w tym przedmiocie postanowienia prokuratora nadrzędnego (Wojskowej Prokuratury Okręgowej w W.), Wojskowy Sąd Okręgowy w W. rażąco naruszył przepis art. 263 § 2 k.p.k.”. Podejrzany w konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Zażalenia te stosownym zarządzeniem Prezesa Wojskowego Sądu Okręgowego w W. zostały przyjęte, a ze względu na niemożność utworzenia składu orzekającego (sędzia przebywa na urlopie i wątpliwości co do okoliczności wniesienia zażalenia przez osobę nieuprawnioną), Wojskowy Sąd Okręgowy w W. w trybie art. 463 § 1 k.p.k. oba te środki odwoławcze przekazał Sądowi Najwyższemu do rozpoznania. (...)

Na posiedzeniu Sądu Najwyższego obrońca podejrzanego adw. Artur J. wniósł o uwzględnienie zażalenia w całości. Podniósł, iż w rozumieniu art. 67 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058 ze zm.) jest osobą uprawnioną do wniesienia środka odwoławczego, albowiem został wpisany na listę adwokatów i ustanowiony w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji. Z kolei drugi obrońca podejrzanego adw. Piotr R., w całości popierał zażalenie podejrzanego. Natomiast prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej wniósł o pozostawienie bez rozpoznania zażalenia obrońcy podejrzanego adw. Artura J., jako wniesionego przez osobę nieuprawnioną, w trybie art. 430 § 1 w zw. z art. 429 § 1 k.p.k., oraz o nieuwzględnienie zażalenia podejrzanego i utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

I. Zażalenie adw. Artura J., obrońcy podejrzanego Kazimierza J., należało pozostawić bez rozpoznania z następujących powodów. Kontrola odwoławcza wniesionego środka odwoławczego nie koncentruje się wyłącznie na jego granicach i zakresie zaskarżenia wydanego *in concreto* postanowienia, ale z urzędu kontroli

sądu odwoławczego w sytuacji, gdy ujawniły się wątpliwości co do okoliczności, o których mowa w art. 429 § 1 k.p.k., ocenie tegoż sądu podlega fakt, czy osoba wnosząca zażalenie do Sądu Najwyższego – Izba Wojskowa jest osobą uprawnioną do wniesienia tego środka (art. 655 § 1 pkt 1 k.p.k.).

Z pisma Prokuratury Okręgowej w W. z dnia 30 kwietnia 2003 r. wynika, że adw. Artur J. w okresie od dnia 10 maja 1996 r. do dnia 31 lipca 2002 r. zajmował stanowisko prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. Z dniem 31 lipca 2002 r. nastąpiło wygaśnięcie stosunku służbowego wobec zrzeczenia się przez Artura J. stanowiska prokuratora. Pismo to wpłynęło do Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w W. w dniu 7 maja 2003 r. i treść tego pisma nie była znana Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W. (por. postanowienie tego Sądu z dnia 13 maja 2003 r.). Z kolei z oświadczenia adw. Artura J., złożonego na posiedzeniu Sądu Najwyższego, wynika, iż uzyskał on wpis na listę adwokatów, udzielony przez Okręgową Radę Adwokacką w P., oraz że wyznaczono mu siedzibę w D. Ponadto podniósł on, że art. 67 cyt. ustawy dotyczy karencji odnoszącej się li tylko do wpisu na listę adwokatów. Sąd Najwyższy nie aprobuje wywodów adw. Artura J. w tej części z następujących powodów. Wspomniany art. 67 m.in. stanowi, że „osoby, które wykonywały zawód sędziego lub prokuratora, nie mogą (*podkr. SN*) w ciągu dwóch lat od zaprzestania wykonywania tego zawodu wykonywać zawodu adwokata w okręgu tej izby adwokackiej, w której zajmowały powyższe stanowisko” (...). Z kolei art. 4 ust. 1 tejże ustawy określa, iż zawód adwokata polega na świadczeniu pomocy prawnej, a w szczególności m.in. na występowaniu przed sądami i urzędami. Według oceny Sądu Najwyższego, użycie przez ustawodawcę w art. 67 cyt. ustawy tego typu sformułowań było zamierzeniem celowym, jako konsekwencja racjonalności ustawodawcy. „Dwuletni okres karencji jako rezultat *ratio legis* tego przepisu sprzyja, aby wykluczyć jakiegokolwiek tendencje do wykorzystywania przez nowo wpisanego swych znajomości z okresu poprzedniej pracy w sądownictwie czy prokuraturze” (tak Z. Krzemiński: Prawo o adwokaturze – Komentarz, Warszawa 1998, s. 125). Sąd Najwyższy akceptuje pogląd doktryny w tej materii. W niniejszej sprawie nie ma znaczenia fakt, że adw. Artur J. występuje przed Wojskowym Sądem Okręgowym w W., skoro ustawodawca zastrzegł, iż wykonywanie zawodu adwokata przez osobę uprzednio zajmującą stanowisko prokuratora lub sędziego nie może być wykonywane w okręgu tej izby adwokackiej, w której (*podkr. SN*) osoby te zajmowały powyższe stanowisko. Nie mają też wpływu na to odpowiednie regulacje prawno-ustrojowe, dotyczące obszaru i właściwości Wojskowego Sądu Okręgowego w W. (...) (por. § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 listopada 1998 r. w sprawie utworzenia sądów wojskowych oraz określenia ich siedzib i obszarów ich właściwości, Dz.U. Nr 146, poz. 956 ze zm.).

(...) W tej sytuacji Sąd Najwyższy uważa za celowe wyrażenie stanowiska ogólniejszej natury: osoba, która w ciągu dwóch lat od dnia zwolnienia ze stanowiska sędziego lub prokuratora, wykonuje zawód adwokata, z mocy prawa nie może wykonywać zawodu adwokata w okręgu tej izby adwokackiej, w której uprzednio zajmowała powyższe stanowiska. A zatem nie jest osobą uprawnioną do wniesienia środka odwoławczego jako obrońca podejrzanego (art. 425 § 1 k.p.k.), skoro zaś środek ten został przyjęty, sąd odwoławczy pozostawia go bez rozpoznania w trybie art. 430 § 1 w zw. z art. 429 § 1 k.p.k., jako wniesiony przez osobę nieuprawnioną.

Na koniec przedstawionych rozważań zaakcentować należało, iż wbrew temu, co

podniósł obrońca podejrzanego adw. Artur J., może on wykonywać zawód adwokata przed Sądem Najwyższym – Izba Wojskowa, albowiem Sąd Najwyższy jako naczelny organ władzy sądowniczej, mający swoją siedzibę w Warszawie, nie jest sądem, który ma siedzibę w okręgu określonej izby adwokackiej (*arg.* z art. 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym, Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.; z uzasadnienia uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 8 czerwca 1988 r., III AZP 7/88, OSNCP 1989, z. 1 poz. 5; P. Piszczek, M. Leszczyński: Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Prawo o adwokaturze. Ustawa o radcach prawnych, Warszawa 1994, teza 23, pkt III, s. 158–159).

II. Zażalenia podejrzanego Kazimierza J. należało nie uwzględnić z następujących powodów (...).